

Jutges catalans, pe

L'Escola d'Alts Estudis Judicials, una de les institucions més importants de l'estat, s'ha instal·lat a la serra de Collserola, tocant a Barcelona. La Generalitat aspira a augmentar, així, el nombre de jutges catalans i/o coneixedors de la realitat catalana.

Com passa amb els militars de carrera, els catalans mai no han destacat per la seva vocació de jutges, des de la pèrdua de les institucions pròpies, a principi del segle XVIII. Així, els jutges del Principat, igual que els del País Valencià i de les Illes, solen provenir de fora, i la majoria desconeixen la societat en què s'instal·len, per la qual no senten, ben sovint, cap interès ni aspiren a adaptar-s'hi. A més, també cal tenir en compte la poca estabilitat de molts d'aquests jutges que, si per qüestions de nota han de passar una temporada en terres catalanes, l'objectiu final que persegueixen és de tornar a casa seva.

Però aquest problema potser ha començat a desencallar-se, segons la Generalitat de Catalunya, gràcies a la instal·lació de l'Escola d'Alts Estudis Judicials a Barcelona, exactament al vessant oriental de la serra de Collserola, prop del Tibidabo. De fet és la primera vegada que es desplaça de Madrid una institució d'aquesta envergadura. Fins ara només hi havia hagut propostes de trasllat a Barcelona d'institucions cabdals de l'estat l'any 92, concretament el Senat i el Comitè Olímpic Espanyol, però cap d'aquests dos intents de desplaçament no va tenir gaire suport. Aquest centre, inaugurat fa po-

ques setmanes, s'encarrega de formar els jutges de l'estat durant quasi dos anys. En aquest temps els alumnes estudien teoria però també comencen a fer pràctiques en algun jutjat. Segons la nota que obtinguin al final d'aquest període podran triar lloc de destinació.

Escola d'Alts Estudis Judicials. Per la Generalitat, fomentarà les vocacions de jutge entre els estudiants catalans.

Fomentar vocacions. La Generalitat de Catalunya ha posat molt d'èmfasi en els beneficis de la instal·lació d'aquest centre a Barcelona. Pel director general de relacions amb el Ministeri de Justícia, Jaume Amat, "pot ser un relançament que faciliti una vinculació més gran entre el món de la justícia i Catalunya. D'una banda, podria incitar noves vocacions entre els llicenciats de dret de Catalunya que vulguin dedicar-se a la professió de jutge, pel fet de tenir l'escola a prop de casa; i d'una altra banda, els alumnes que no siguin d'origen català el

temps que estiguin aquí pot fer que s'enamorin d'aquesta terra i decideixin de fer la carrera judicial a Catalunya". En aquest mateix sentit s'expressa el director de l'Escola, Jesús Corbal, "els alumnes de tot Espanya que vinguin aquí coneixeran la realitat de Catalunya i de Barcelona". Això podria significar que la integració en la realitat catalana es fes per "osmosi", és a dir: els futurs jutges vénen aquí i com que l'Escola no és un internat, s'estaran quasi dos anys dins la societat catalana. En aquest sentit, el president de la Generalitat, Jordi Pujol, ja va assegurar que la proximitat de la realitat catalana a tots els futurs jutges de l'estat podia ser molt positiva, per-

què "els catalans coneguts de prop són millors que no pas coneguts de lluny". Però no tothom ho veu així de clar. Una catalana, que vol mantenir l'anonimat, llicenciada en dret i que ara prepara les oposicions per a entrar a l'Escola, considera que "és tan sols un canvi territorial, cosa que em sembla bé, però no és un canvi qualitatiu. A més, nosaltres no ens hem de justificar de res, no els hem de demostrar que no som dolents. I en tot cas la manca de jutges catalans es podria resoldre si ens destinessin directament aquí i no ho fessin segons la nota obtinguda".

SUSANNA SAEZ

comoditat i osmosi

Alguns col·lectius vinculats a la judicatura han valorat positivament la nova localització del centre, però amb matisos respecte als objectius esmentats des de Justícia. Diu el notari Josep Maria Puigsaletas: "Amb aquesta Escola hi ha una aproximació física; ara caldrà veure si també serà ideològica. En tot cas, pot facilitar l'accés dels estudiants d'aquí i posar en contacte tots els alumnes amb la societat catalana, però no cal esperar-ne gaire res, quant a canvis en aspectes com la normalització lingüística". El catedràtic de dret de la Universitat Jaume I de Castelló, Arcadi Garcia, vinculat durant molts anys al món judicial de Barcelona, considera que el problema és que la judicatura als Països Catalans sempre s'ha viscut d'una manera "molt centralista" i que ara caldrà veure com evoluciona aquest centre. Amb tot, per Garcia, "aquesta escola, ben enfocada, podria significar una de les parts de l'adequació a la nostra judicatura".

Ara, des de l'administració autonòmica asseguren que hi ha voluntat en aquest sentit i per això a l'Escola, "posaran els alumnes al dia sobre la cooficialitat dels idiomes en les comunitats on n'hi ha més d'un, amb classes optatives de català, gallec i èuscar; i també amb classes de dret civil propi amb més força que no pas fins ara", assegura Jaume Amat. El director de l'Escola rebla l'afirmació d'Amat afirmant que, a més d'ensenyar el dret civil de cada comunitat, "el Reglament del centre explica que s'han de fer idiomes", però afegeix que enguany no hi ha res de previst perquè és el primer curs i només dura cinc mesos. Corbal explica que s'hi ensenyarà "català, gallec, etc., i idiomes estrangers. Però és clar, no hi ensenyarem un idioma que només vulguin tres o quatre alumnes. Per a saber les preferències idiomàtiques dels estudiants,

abans de venir aquí aquests han d'omplir un formulari. Aleshores potser farem dues coses: en els idiomes estrangers n'hi haurà un de perfeccionament i un d'aprenentatge; i pel que fa als idiomes espanyols també farem igual, i és molt probable que n'hi hagi un d'assistència obligatòria".

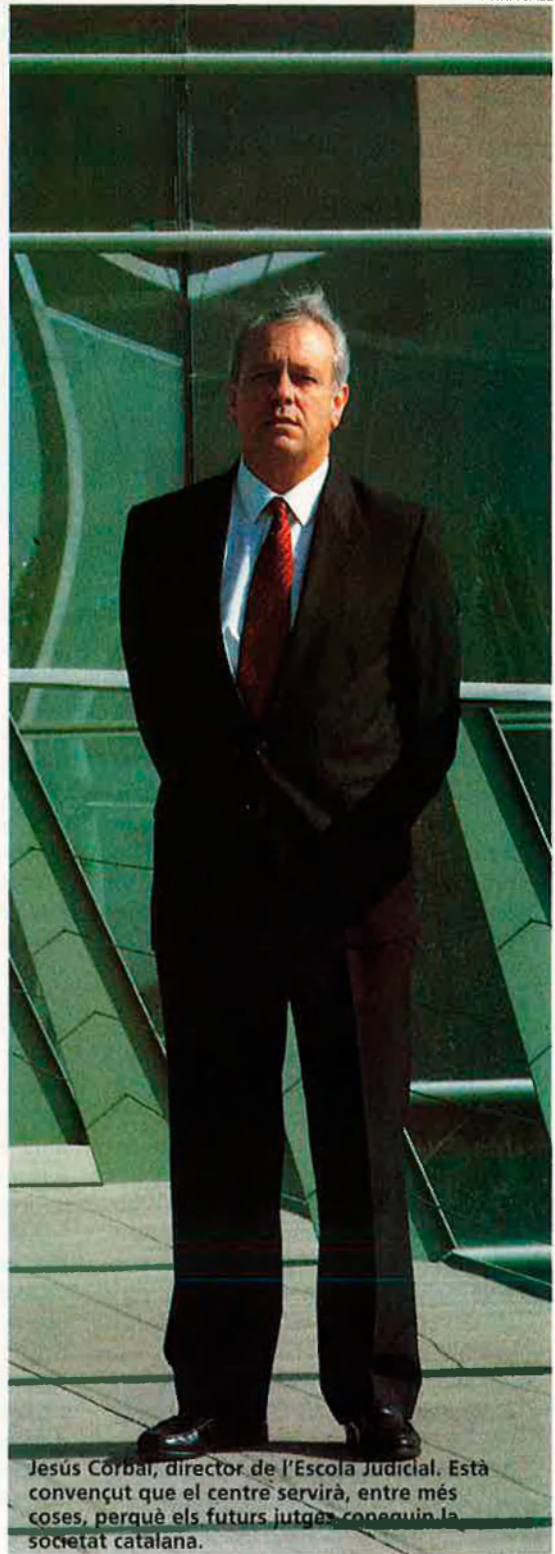
En tot cas qui al final decidirà sobre aquestes propostes serà el Consell General del Poder Judicial que és qui té competència exclusiva sobre l'Escola, tant en continguts com en personal; la Generalitat de Catalunya només ha

Josep Maria Puigsaletas:
"Amb la nova Escola hi ha hagut una aproximació física, però caldrà veure si també serà ideològica."

proposat el lloc per a instal·lar l'edifici.

Més que diners i tradició. Si la quota de catalanització de l'Escola depèn de la demanda de l'alumnat o de la quantitat de catalans que s'hi inscriuïn i no pas de les destinacions on aniran quan acabin, aquesta continuarà essent, segurament, molt minsa. La bona voluntat demostrada tant per Generalitat com pel centre quant a sensibilitat respecte a Catalunya contrasta amb els pocs catalans que s'interessen per la judicatura. En el curs d'enguany només n'hi ha cinc dels 212 alumnes de l'Escola, xifra que és molt inferior a les necessitats judicials del Principat,

SUSANNA SÁEZ

Jesús Corbal, director de l'Escola Judicial. Està convençut que el centre servirà, entre més coses, perquè els futurs jutges coneixin la societat catalana.

Petits passos, grans recels

"L'administració de justícia és l'àmbit menys normalitzat després de l'exèrcit", explica Josep Maria Puigsaletas. Aquesta situació crítica és ben lluny de millorar, com sigui que la llengua, segons alguns advocats, encara continua condicionant les actituds en certs jutjats. Els passos que es fan en aquesta direcció són petits, i a més desperten recels immediats.

Aquest és el cas d'una proposta de reglament dels funcionaris interins dels jutjats de Catalunya que prepara el Departament de Justícia, atès que la seva regulació, nomenament i cessament depèn únicament i exclusiva de

l'administració autonòmica. Aquesta proposta preveu que el coneixement del nivell B de català és imprescindible per a entrar a formar part d'aquesta bossa de treball. Jaume Amat explica que aquesta proposta encara no s'ha aprovat; "tot just ara la discutim amb els jutges i sindicats, però ja ha sortit al carrer i hi ha una part important d'aquests jutges i d'aquest personal que no volen que s'exigeixi el coneixement del català a aquests interins. A mi, em sembla que aquesta proposta no solament és defensible sinó tremendament coherent, perquè aquestes bosses de treball són només per a treballar a Catalunya. A partir d'aquí cau pel seu propi pes que els puguem exigir un mínim de coneixement de català". El pas és mínim, com reconeix Amat ("no demanem gaire"), però els recels han saltat de seguida: "Ja han començat a sentir-se veus aquí, no fora d'aquí, dient que per què això". De moment, i fins d'aquí a tres mesos, hi ha un període de consultes i de replega d'esmenes que es puguin fer des de la Sala de Govern del Tribunal Superior de Jus-

tícia, des dels sindicats i jutges. Un cop el Departament de Justícia rebrà les esmenes, hi haurà un diàleg obert, i a partir d'aquí "o bé mantindrem el nostre text o bé el modificarem", explica Amat.

GLÒRIA MATAMALA

Jaume Amat. Director general de relacions amb l'administració de justícia.

"Serà un tema controvertit, però, en principi, el mantindrem fins al final". Si, finalment, aquesta proposta de regulació dels funcionaris interins dels jutjats catalans tirés endavant, significaria un precedent important en la normalització de la judicatura. Actualment dels 5.200 funcionaris que hi ha a Catalunya treballant als jutjats, quasi uns 700 són interins. Tot i els recels per la proposta, el De-

partament de Justícia ja ha notat un cert moviment per part dels afectats, que han començat a demanar classes de català.

Pel que fa a les places de jutges, la normalització encara va a passos més petits. Actualment per adjudicar una plaça de jutge a Catalunya, o a les Illes o al País Valencià, es valora com a mèrit el coneixement de català i de dret civil propi, però encara no s'ha decidit quants punts suma aquest mèrit. Des del Departament defensen que per a aconseguir aquestes places cal entendre el català. "Si no, una opció a mig camí fóra que, si en el termini d'un any d'exercici a Catalunya el jutge encara no entenia el català, que no es considerés l'escalafó que tingués" assegura Jaume Amat. En tot cas, no és pas optimisme allò que regna al Departament. Amat resumeix la situació dient que no creu que el Consell tardi gaire a definir-se sobre aquest punt. A més, diu, "suposo que buscaran una posició intermèdia, que seria de donar un termini d'anys d'antiguitat pel fet de demostrar coneixements de la llengua i del dret civil català". O. C.

on hi ha actualment 506 places, entre jutges i magistrats, quasi el 20% de les places de l'estat.

Les raons d'aquesta mancança es troben, segons Jesús Corbal, en qüestions econòmiques i de tradició, a banda el fet que a Catalunya "ser funcionari públic no era una cosa que agradés gaire". Jaume Amat també coincideix en els aspectes econòmics i tradicionals: "A Catalunya, la gent, quan acabava la carrera, no se li acudia de presentar-se a oposicions de res, tenia unes altres possibilitats de feina. En canvi en alguns altres llocs com Galícia, on la societat civil no estira tant el carro, guanyar unes oposicions era la gran sortida. També hi ha la tradició familiar. És un cercle que s'ha de tallar per algun lloc, i l'opció de la Generalitat no és tant de catalanitzar la justícia, com d'estabilitzar l'estructura judicial del país, i per a fer-ho necessitem gent d'aquí". L'estabilització pretesa per la Generalitat significa que els jutges catalans, un cop acabada la formació, puguin quedar-se a Catalunya.

Acostar-se a la societat. De moment el Principat ha acollit el centre de formació dels jutges de l'estat, una volta presa la decisió de traspasar aquesta competència del ministeri al Consell General del Poder Judicial. En la disputa, també hi va concórrer la ciutat de Sant Sebastià, però, com recorda Amat, Barcelona va guanyar perquè, "Catalunya té molts més jutjats, més facultats, està més ben comunicada i és més segura".

Ara caldrà veure'n els resultats. L'objectiu de Corbal és que el pas per l'Escola permeti als nous jutges d'estar en contacte amb la societat i que a l'hora de dictar sentències no solament tinguin en compte la llei, sinó que vagin més enllà, coneixedors com han de ser de la realitat que envolta cada cas. Però, si com vaticina Puigsaletas, no se'n segueix cap canvi ideològic, l'Escola esdevindrà un element més de la presència de l'estat a Catalunya, si fa no fa com l'acadèmia militar de Tàrragona.

Oriol Cortacans